

Karel Janeček

Přestaňte se klanět „zjedům“!

Chce to demonstrace, dobrého prezidenta a nový volební zákon, říká multimilionář a lovec korupčníků Karel Janeček o tom, jak si představuje cestu ze současného společenského marasmu.

Jan Štětka

Štáb budoucího stavovského povstání. Takový punc získává Wratislavský palác na pražské Malé Straně, kde sídlí firma RSJ podnikatele Karla Janečka a jím založený Nadační fond proti korupci. Ten během posledního roku rozjel řadu závažných kauz, mimo jiné i kolem pražského dopravního podniku. Na chodbě tu potkáte bývalého šéfa rozvědky Karla Randáka, vedle sekretářka právě objednáva trička s parodií mafiánských espézetek, zároveň odtud z tiskovky zaznívá obvinění ministra práce Jaromíra Drábka za promrhání dvou miliard na nový systém sociálních dávek. „Jedu naplno, přestože mám už čtyři měsíce vyhřezlou plotýnku,“ říká Janeček. Nedávno přepustil otěže své firmy a ještě intenzivněji se věnuje fondu a politice vůbec – rád by totiž ze své pozice bohatého podnikatele napomohl společenským změnám.

Před rokem jste stál u startu Nadačního fondu proti korupci, který je dnes veřejnosti chápán jako efektivní protivník kmotrů a korupčníků. Cítíte se už být jednou nohou v politice?

Ani ve snu mě nenapadlo, že se fond během jednoho roku takhle rozjede. A co se týče mých pocitů, začínám si spíše než jako politik připadat jako disident. Tuhle jsem na to téma vtípkoval s Hanou Marvanovou, která s tím má praktické zkušenosti z předlistopadové doby.

Jste připraven, že vás současná role může vynést do politiky?

Kdybych na to nebyl připraven, tak bych do toho nešel. Nedělám věci, kterých bych později litoval nebo na které bych neměl sílu. Nicméně zakládat politickou stranu určitě nechci, to by člověku svázalo ruce. Všichni by řekli – má politickou

stranu, chce moc. Daleko lepší je usilovat o nějakou změnu z nezávislé pozice. Chystám na květen a červen diskusní jízdy po republice, chci hovořit s občany, nahlédnout, jak myslí lidé mimo Prahu. Pojedu za svou osobu, ne za fond, byť mě moji spolupracovníci víceméně podporují.

Co budete lidem říkat? Máte pro ně nějaká doporučení?

Chci je inspirovat, aby se taky snažili sami o nápravu veřejného života. Jistě ne každý bude chtít riskovat, že přijde o práci a bude hladovět, ale zkusit něco udělat je nutné.

Lidé od vás budou při diskusích chtít konkrétní radu, návod.

Musejí najít odvahu a ukázat na špatnosti. Vyjádřit nesouhlas. A když mají v regionu nějakého „zjeda“, tak mu to dát najevo.

Kdo je to „zjed“?

Pro určitý typ lidí neexistuje vhodný název – slovo „korupčník“ zní jemně jako uličník, označení „kmotr“ je téměř pozitivní, výraz „zloděj“ působí pohádkově. Nechci používat sprosté slovo „zmrď“, tak říkám „zjed“. Evokuje to jed i nenážranost. Typickým zjedem je třeba Libor Grygárek, náměstek pražského vrchního státního zástupce, naopak jednou z pozitivních tváří současnosti je pražský primátor Bohuslav Svoboda. Zkrátka, zjedi jsou osoby arogantní, povýšené. Vlastně psychopati, kteří nemají žádný cit, jednají jen ve svůj prospěch. Je zjištěno, že zatímco v běžné společnosti se vyskytuje asi jedno procento psychopatů, politika tento typ lidí enormně přitahuje – jsou jich tam celá čtyři procenta.

Pozorovatel české politické scény by řekl, že psychopatů v ní je možná i víc. ➔

Karel Janeček (39)

Vzdělání:
Vystudoval Matematicko-fyzikální fakultu UK v Praze, obor teorie pravděpodobnosti a matematické statistiky. Absolvoval také Bradley University v Peorii (USA). Roku 2004 získal titul Ph.D. na Carnegie Mellon University v Pittsburghu.

Kariéra:
V letech 1998 až 2000 pracoval jako matematický analytik v hedgeovém fondu Market Research. Od roku 2004 do roku 2005 působil jako vědeckovýzkumný pracovník na Rakouské akademii věd. V roce 1995 založil společnost RSJ, která obchoduje na burzách a má roční zisk miliardu korun. Do letošního roku byl i jejím ředitelem. V roce 2010 založil Nadační fond na podporu vědy a výzkumu. O rok později založil Nadační fond proti korupci, který otevřel například kauzu „pražský dopravní podnik“ nebo „Drobil a Michálek“.

Soukromí:
Je ženatý a má dvě dcery.

Zakládat politickou stranu určitě nechci, to by člověku svázalo ruce.

Ano. Psychopati totiž dokážou nakazit své okolí, které je pak plné takzvaných sociopatů, čili původně slušných lidí, z nichž se rovněž staly osoby bez jakýchkoli morálních a etických zábran. Teď jde o to, aby občané začali proti těmto psychopatům a sociopatům bojovat.

Poradíte lidem při svém chystaném turné, jak mají bojovat?

Bylo by super konečně chytit nějakou velkou rybu, posadit ji za mříž, a ostatní by se lekli. Ale největší trest by byl, kdyby se lidé přestali zjedům klanět. Že by si před Pavlem Bémem či Romanem Janouškem odplivli a odvrátili tvář. A úplně nejlepší je zesměšnění, moc se mi líbí nápad cestovky Corrupt Tour, která nabízí výlety za korupčníky.

Mimochodem, jak na vás zapůsobily odposlechy hovorů Bém-Janoušek?

To, jak to skončilo, není náhoda. Z Janouška se stal opilec a proto přestal mít respekt i obdiv okolí. Hodně jsem o celé věci přemýšlel a dospěl k tomu, že lidé tohoto typu mají kladnou emoci z toho, že z nich má okolí strach. Pokud se to změní, je jejich život naprosto nenaplněný, prázdňný. Což je vidět i u navenek. Nedávno jsem byl s manželkou na koncertě, a tam v primátorském salonku seděla u stolu skupina zjedů, jedním

To se samozřejmě stát nesmí, to bychom tu měli francouzskou revoluci. Já jsem pro ostrakizaci, pro etický lynč. Smějme se. A protože je situace neúnosná, ať lidé demonstrierují a protestují aktivně proti vládě. Jsem přesvědčen o tom, že nejlepší cestou ze současného marasmu by byla ukázka společenské síly, to znamená systematická změna v podobě demonstrace. Nejlépe letos na podzim. Revoluci si nepřeji, to by bylo o strach.

Tedy něco na způsob výstražné generální stávky v listopadu 1989? A co by mělo následovat?

Odbory bych do toho netahal. Stejně tak se bojím extremistů a snilků typu iniciátorů Holešovské výzvy, kteří si myslí, že zbourtí současný systém a postaví nový na zelené louce, což je nesmysl. Demonstrace jsou však nutné.

Klíčovou věcí je změna volebního systému, ten současný totiž přímo přitahuje zjedy. Já bych zavedl možnost dávat negativní hlasy, kroužkování totiž nestačí. Kdyby někdo zaškrtnl třeba ODS a mohl dát záporné hlasy největším zjedům, tak okamžitě vypadnou. A také bych odstranil pořadí na kandidátce, aby zjedi nemohli do sněmovny pronikat z náhradnických pozic. Další vynikající věcí by bylo zavedení odvolatelnosti politiků, to už se ale dostáváme k přímé demokracii.

Změna volebního systému? Zavedl bych možnost dávat negativní hlasy, kroužkování totiž nestačí. A odstranil bych pořadí na kandidátce.

z nich byl třeba Tomáš Jindra (*vlivný právník blízký ministrům za ODS, pracující postupně v resortech dopravy, průmyslu a zemědělství - pozn. redakce*). Jsou úspěšní, nikdo je zatím nechytá, a stejně nebyli v pohodě. Když se někdo z nich vytahuje nebo vypráví vtíp, ostatní se zasmějou, ale jakmile jen normálně sedí, působí sklesle.

NEMÁME ČLOVĚKA NA HRAD

Nebojíte se ale eskalace společenského napětí, které může snadno přerůst v to, že dav začne vysmívané osoby lynčovat?

Jak byste chtěl takové věci prosadit?

Pokud bude dostatečná společenská síla, tak vláda, která by nechtěla změnit volební systém, by musela odstoupit. Pak bychom měli třeba kabinet odborníků do předčasných voleb, podobně jako v listopadu 1989.

Věříte, že by takovou vládu jmenoval prezident Klaus?

(*Smích*) Můžeme začít postupně. Nejprve demonstrace, pro jejichž podporu by bylo dobré získat známé osobnosti, třeba umělce či sportovce. V únoru příštího

roku bude přímá volba prezidenta. Pokud bude vybrán kvalitní kandidát, tak by celá změna začala seshora. A pak by se změnil volební systém pro parlamentní volby. Tlak ze zdola je sice zapotřebí, ale seshora tomu bude třeba pomoci.

Až se vás lidé při diskusích zeptají, koho by měli volit za prezidenta, co jim doporučíte?

Nevím. Upřímně řečeno, nemáme dnes kvalitního člověka. To vidím jako největší úskalí celého procesu změn. Debatujeme o tom na různých setkáních a doufám, že se ještě někdo najde.

V průzkumech kandidátů zatím vede expremiér Jan Fischer.

To není dobře. Nic by to neřešilo, to už bych raději Karla Schwarzenberga, což ale taky není ideální.

Záleží ale vůbec tolik na jedinci? Vždyť šéfem současné vlády je Petr Nečas, považovaný všeobecně za poctivého člověka.

Jediná osoba samosebou nestačí. A Nečas sice je poctivý, ale relativně slabý, nemá dostatečnou sílu.

Úspěch demonstrací by byl jistě závislý na lidech, kteří by za demonstranty vyjednávali o podmínkách s představiteli státu. Jste připraven i na tuto roli?

Určitě. Tomu bych se nebránil, to je dočasná věc. Pak bych samozřejmě netoužil být někde ve vládě a mít moc, to by mě asi nebavilo. Ale pokud bude jasné a logické, že bych to měl udělat, byl bych ochoten do vlády i vstoupit. Mimochodem, podílím se i na iniciativě „Vraťte nám stát“, která obsahuje velmi rozumný požadavek, aby byla zřízena nezávislá komise pro vyšetření napojení organizovaného zločinu a takzvaných kmotrů na politiku, veřejnou správu a justici. I tu bude třeba personálně obsadit.

KLAUS POŠKODIL TUTO ZEMI

Kdy se podle vás česká politika vydala na cestu do současného marasmu?

Nedlouho po listopadu 1989, když byl schválen současný volební systém. A druhým zásadním faktorem se stal Václav Klaus. On je podle mého názoru jednoznačně člověkem, který nejvíce poškodil tuto zemi v novodobé historii.

Proč?

Během privatizace de facto propagoval kradení. Nešlo z jeho strany o hostejnost

„Bylo by super konečně chytit nějakou velkou rybu, posadit ji za mříže, a ostatní by se lekli,“ říká novodobý šerif **Karel Janeček**. Na snímku s mluvčí fondu Monikou Vondrákovou.

či nevíšmavost, já jsem přesvědčen, že on chtěl, aby se kradlo, protože mu to umožnilo dosáhnout moci. Největším zlodějům pak totiž rozdal funkce a vytvořil z nich jakousi sektu. Tu ovládá tím, že má dotyčné lidi pod kontrolou.

Existuje v posledních 20 letech období, na které by podle vás šlo pozitivně navázat?

Jedině několik let těsně po revoluci. Třeba premiér Vladimír Špidla byl čistý člověk, ale i on měl kolem sebe řadu zjedů.

Nebojíte se, že by to současné volání po radikální změně ve společnosti - které slyšíme od řady různých iniciativ Holešovskou výzvou počínaje přes „Vyměňte politiky“ či „Vraťte nám stát“ až po hnutí „ANO 2011“ Andreje Babiše - mohlo skončit návratem k diktatuře?

To podle mě nehrozí. Snad kdyby byla naše společnost tak zničená, že by aktivity typu Holešovské výzvy byly opravdu mohutné a vynesly do čela nějakého silného jedince, tak by takové nebezpečí hrozilo. Ale tak tomu naštěstí není.

BABIŠE JSEM ODMÍTL, JE TO SÓLISTA Miliardář Andrej Babiš se rozhodl vstoupit do politiky přímo a založil hnutí, s nímž

chce za dva roky vyhrát volby. Neuvažujete o spolupráci?

S panem Babišem jsem komunikoval před rokem. Už existoval Nadační fond proti korupci a on mě přesvědčoval, abych se stal součástí politické strany, kterou by z pozadí podporoval. O tom jsem ale neuvažoval, stranu jsem zakládat nechtěl. Myslím si totiž, že obnova veřejného života v Česku pomocí partaje je záležitost na spoustu volebních období a na to není čas. Navíc pan Babiš je spíš sólista.

Volili byste Babišovo hnutí ANO 2011?

Dovedu si to představit. Panu Babišovi fandím. Ale já si pořád myslím, že změnit současné neutěšené poměry v české politice standardní cestou nestačí. A také bych pořádku nedal za Babiše krk. Jsem sice přesvědčen, že jeho úmysly jsou dobré, ale je tady nebezpečí koncentrace velké moci v rukou jediného člověka. Má obrovské peníze, řídí zemědělství a chtěl by ovládnout politický systém. Možná by to bylo dobře, ale nejsem si tím jist.

Po vašem boku se v Nadačním fondu proti korupci poslední dobou vedle pivovárníka Stanislava Bernarda objevil i novopečený „král železnic“ Radim Jančura. Je vašim

cílem dát dohromady stejně uvažující byznysmeny?

Ano, chceme „nabalovat“ další podnikatele a spojovat různé ostrůvky pozitivní deviace. Což je zrovna parketa pana Jančury, který kromě nás spolupracuje i s panem Babišem. Pokud se to pozitivně spojí a získá sílu, pak je velká šance dosáhnout pozitivní změny pro společnost.

Ve světě je ale vstup miliardářů do politiky poměrně častý, Itálii léta vládli televizní magnát Silvio Berlusconi, v Rusku se o úřad prezidenta ucházel třetí tamní nejbohatší oligarcha Michail Prochorov.

Kdyby nebyla alternativa, tak bych jednoznačně volil Babiše. Prostě hůře už tady být stejně nemůže.

Projevily o spolupráci s vámi zájem i jiné české partaje?

Ano. Například Jiří Paroubek chtěl, abychom mu jako protikorupční fond vypracovali protikorupční strategii pro jeho novou stranu LEV 21. Tomu jsme se zasmáli, protože podporovat Paroubka by bylo úplně absurdní. Také jsme si jako fond zpočátku mysleli, že bychom mohli spolupracovat s TOP 09, ale pak nás zklamali zákonem o veřejných zakázkách, ten je prostě špatný. Takže jsme nyní naprosto nezávislí.

Když se více podnikatelů - Janeček, Jančura, Bernard - spojí do jednoho projektu jako protikorupční fond a veřejně se prezentují, může někoho napadnout, jestli jedním z cílů není reklama na vlastní byznys. Co vy na to?

Taková úvaha je zcela mimo. Byznys RSJ probíhá na mezinárodních derivátových burzách, a to, co dělám ve fondu, mému byznysu spíše škodí. Například naši protivníci z kanceláře Šachta & Partners podali na mě a na mé spolupracovníky žaloby. Klidně se může stát, že nějaký zjedí uplatí policii, naběhnou k nám policisté a zabaví nám počítače kvůli zajištění důkazů. Jenže důsledkem by byla mezinárodní ostuda pro tuto zemi, protože jsem mimo jiné osobně zadobře s britským velvyslancem i s německou ambasádou.

Co vaše další plány? Loni jste se týdeníku Ekonom svěřil, že vaším snem je založit v Česku elitní vysokou školu zaměřenou na matematiku.

Takovou ideu jsem měl, ale to se nyní odsouvá. Rád bych školu založil, ale teď mám jiné priority.